

Protocol

dalla seduta dil cussegl da vischnaunca,
venderdis, ils 28 da matg 2021, allas 20¹⁵ – 22⁵⁰
Liug: Halla Cons

Presidi: Giusep Lozza

Actuara: Ursina Murer-Fatzer

Presents:

a) Cussegl	Armin Berther Theres Burri Gadola Adrian Deflorin Adrian Flepp Otmar Flepp Armin Manetsch	Roland Cajacob Edgar Durschei Mario Flepp Larissa Fry Schuster Helga Probst-Linder Ignaz Venzin
------------	--	--

Perstgisau   *Silvia Bucheli-Caduff*
Martino Sabbadini

b) Suprastonza communala	René Epp Wendelin Jacomet Paul Flurin Schmidt	Clemens Berther Jris Lombris
-----------------------------	---	---------------------------------

c) Envidai	Walter Deplazes, president dalla cumissiun da meglieraziun Renaldo Lutz, uffeci d'uaul e prighels dalla natira dil Grischun Simon Cathomen, selvicultur communal	
------------	--	--

d) Hosps	13
----------	----

Plaid d'avertura dil president

Cun grond plascher retuorna la normalitad empau puspei tier nus en tiara. Las cefras d'infecziun cul virus da corona sbassen tec a tec e las cefras cun vaccinar van mintga di pli e pli fetg ensi. Muort quellas legreiblas novitads entscheiva la confederaziun a sluccar las mesiras da protecziun. Naven dils 31 da matg ein entginas purschidas puspei aviartas sco s'entupar cun pli biasas personas, occurrenz publicas endadens ein puspei lubidas entochen 100 personas ed ordaviert entochen 300 personas. Quei ei tut ensemen legreiblas novitads per nus tuts. Lein uss inagada emblidar la pandemia e seconcentrar sin caussas che dattan da discuorer cheu tier nus ella regiun.

Ils 13 da matg ein a Zignau tschun nuorsas vegnidas scarpadas e diesch ulteriuras nuorsas ein vegnidas blessadas dil luf aschi fetg ch'ellas han stuiu vegnir durmentadas. Dils trieps ella Val Medel e Val Cavorgia audan ins pil mument buc aschi bia. La situaziun ei tuttina seriusa. Nus havein ussa sin in diameter da 18 km treis trieps ch'ei presents ed activs. Il meglier exempel ei puspei Zignau. Il claus dallas nuorsas era conforms allas prescripziuns dil cantun e confederaziun. Mo tuttina ha il luf anflau la via sur la seiv ed attaccau las unfrendas. Miu meini personal ei ch'ins sto far vinavon pressiun tiels responsabels dil Cantun. Il Cantun duei surpender responsablidad e buca spitgar entochen igl atun sco publicau. Jeu sperel fetg ch'ei vegni buc aschi lunsch che affons ni personas vegnan attaccadas.

Il davos venderdis ha il parlament da Tujetsch e Mustér astgau prender el Center Fontauna part ad ina seduta communabla. Ord mia vesta in clar segn anoviars che las duas vischnauncas vulan egl avegnir colaborar aunc pli stretg ensemen. La decisiun unanima dils dus Parlaments ei per entginas personas empau greva da capir ed acceptar. Nus stuein denton era cheu haver empau fidonza e dar peda allas personas involvidas che porschan a nos hosps ed indigens la megliera offerta.

La purschida dalla MGB cul transport d'autos da Sedrun entochen ad Andermatt vegn cun l'entschatta 2023 sistida per motivs finansials q.v.d augment da cuosts per la confederaziun da frs. 200.-- sin frs. 350.-- per vehichel. Quei agir ei ina buna pusseivladad da segidar sin ina moda ni l'otra cun nos vischins da Tujetsch, ni buc? Ina varianta fuss da salvar la purschida sco tochen dacheu. La secunda varianta fuss da suttametter al cantun Grischun ed alla confederaziun la damonda per in'avertura dil Pass Alpsu sur igl entir onn ora. La damonda setschenta lu, cun tgei cuosts eis ei da quintar per segirar l'entira via dil pass encunter lavinas? Forsa vegness schizun la varianta dil tunnel puspei sin meisa. Quei fuss la schanza optimala per nossa regiun.

Mortoris

Dapi la davosa seduta dil cussegl da vischnaunca han ils suandonts vischins bandunau il terrester:

Stagnoli-Simonet Maria, naschida ils 16-12-1925 e morta ils 10-05-2021

De Jesus Pimenta Luis Daniel, naschius ils 03-05-2002 e morts ils 15-05-2021

Naschientschas

Dapi nossa davosa seduta dil cussegl da vischnaunca ha ei dau duas naschientschas:

Schmed Loui, naschius ils 01-05-2021, fegl da Tomas e Daniela Schmed

Calia Luana, naschida ils 22-05-2021, feglia da Fabio ed Ivana Calia

Tractandas:

1. Protocol 03-2021/2024
2. Center Fontauna (CF): Credit per l'installaziun d'indrezs per la protecziun encunter incendis (messadi nr. 9-2021/2024)
3. Moziun davart la purschida da glatsch - sclarir variantas pli favoreivlas ed attractivas (moziun M1-2017/2020)
4. Moziun davart segirar la via cantunala sin il tschancun "las Ruinas" (moziun M2-2017/2020)
5. Moziun "Avertura Val Segnas - Val Sogn Placi" (moziun M3-2017/2020)
6. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér

Il president:

L'actuara:

Giusep Lozza

Ursina Murer-Fatzer

Cussegl da vischnaunca 2021/2024
Protocol no. 5
Seduta dils 28-05-2021

---

1. Protocol 03-2021/2024

Decisiun:

Il protocol dalla seduta dils 30 d'avrel 2021 vegn approbaus unanimamein.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president:

L'actuara:

Giusep Lozza

Ursina Murer-Fatzer

Cussegl da vischnaunca 2021/2024
Protocol no. 5
Seduta dils 28-05-2021

---

2. Center Fontauna (CF): Credit per l'installaziun d'indrezs per la protecziun encunter incendis (messadi nr. 9-2021/2024)

Suprastonza:

Gerau: Clemens Berther

Ils davos quater onns ei il project Center Fontauna vegnius elaboraus. Cuort suenter quellas lavurs e la votaziun all'urna ha ina controlla da fiug giu liug. Ils responsabels han constatau che las installaziuns d'indrezs per la protecziun encunter incendis el schurmetg civil ein buca conformas alla lescha actuala da fiug. Sin fundament dil rapport dalla segirada da baghetgs ha la cumissiun elaborau in concept da segirtad. Sche las mesiras presentadas vegnan buca pridadas, astga il Center Fontauna el futur buca dar alloschi a camps. Cun ina serrada van rodund 15'000 pernottaziuns ad onn a piarder, quei che munta ina sperdita d'entradas da rodund frs. 250'000.--/onn.

Ei succeda negina debatta d'entrada. Ei suonda la deliberaziun en detagl.

Cusseglia: Roland Cajacob

Tier in recav net da rodund frs. 100'000.-- enviers investiziuns da frs. 385'000.-- basegna ei buca biars onns entochen che las investiziuns ein amortisadas. El propona als presents da dar suatientscha alla proposta dalla suprastonza communal.

Cusseglia: Larissa Fry Schuster

San las lavurs previdas da frs. 385'000.-- vegnir surdadas a nossas interpresas ni ston ins surdar las lavurs ad interpresas dalla Bassa? Ston las lavurs vegnir publicadas?

Gerau: Clemens Berther

La posiziun aulta en las lavurs presentadas ei calculada per las installaziuns electricas cun frs. 207'000.--. Quella lavur vegn surdada tenor la lescha da submitsiun. Ils responsabels ein persquadi che las interpresas indigenas san concurrenzar cheu cun firmas dalla Bassa. Las lavurs d'architettura exequescha il biro huonder bisquolm architects sa.

Cusseglia: Otmar Flepp

Ston ins quintar cun midadas en connex cun las mesiras da segirtad suenter cuort temps?

Gerau: Clemens Berther

Sche tut vegn installau sco previu ed ei dat neginas pli grondas midadas tier leschas surordinadas, astgan ins esser ruasseivels pils proxims 20 onns, auter sch'ina midada d'intent per quei local fuss previda. Ils avisaders d'incendi ston denton vegnir remplazzai mintga otg onns.

Cusseglia: Theres Burri Gadola

Sin cu ston las mesiras menziunadas esser liquidadas? San ins coordinar las lavurs senza disturbar il menaschi da mintgadi dil Center Fontauna?

Gerau: Clemens Berther

Tut las lavurs previdas vegnan fixadas en concordanza e coordinaziun cun il meinagestium Gion Hosang. Las lavurs ein previdas duront igl atun 2021.

Decisiun:

Il cussegl decida unanimamein

- 1. da conceder il credit da frs. 385'000.-- per installar el Center Fontauna indrezs per la protecziun encunter il fiug;***
- 2. da suttametter quei credit el senn dallas prescripziuns digl art. 21 lit. c dalla constituziun communal al referendum facultativ.***

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president:

Giusep Lozza

L'actuara:

Ursina Murer-Fatzer

3. Moziun davart la purschida da glatsch - sclarir variantas pli favoreivlas ed attractivas (moziun M1-2017/2020)

President dil cussegl da vischnaunca: Giusep Lozza

Tenor art. 41 lit. 3 ei la moziun da motivar oralmein entras il moziunari e da risponder entras il representant dalla suprastanza communal.

Il president surdat il plaid alla moziunaria.

Cussegliera: Helga Probst-Linder

La moziun ha buca igl intent da strihar cumpleinamein la purschida dil glatsch, mobein d'anflar ina sligiazion ecologica e pli favoreivla. Per exempel savess la recepziun spel glatsch vegnir integrada ella recepziun tenor niev concept Center Fontauna. Co san ins giustificar ils enorms cuosts actuals, sch'ins cumpareglia las recensius ordvart positivs dall'interpresa da plattas sinteticas da Glice? Cun tgei summa d'entradas san ins aunc quintar, sche la Banca Raiffeisen sclauda in di la purschida gratuita pils commembers dalla banca? Per la gronda part dils utilisaders dil glatsch ei la produczion dil glatsch buca decisiva, auter che pil Club da curling Mustér. Tgei entradas portan las scolos?

Gerau: Clemens Berther

La finamira dalla cumissiun ei d'optimar di per di il menaschi dil Center Fontauna. Ils stabiliments da sport existents ein vegni sustegni finanziamein digl uffeci da scola. Cheutras paga la vischnaunca ina pauschala ad onn per las scolos. Il responsabel dalla Banca Raiffeisen ei actualmein commember dalla cumissiun Center Fontauna. Enfin oz ei buca vegniu communicau da desister el futur da quella purschida. Il glatsch ei denter auter ina purschida turistica da gronda impurtonza. L'atmosfera d'in glatsch natural ei buca da cumparegliar cun in plaz sintetic. Dil reminent ein dus representants dil cussegl da vischnaunca en la cumissiun Center Fontauna e vegnan segirefranc a perseguitar il giavisch dil cussegl.

President dil cussegl da vischnaunca: Giusep Lozza

Tenor art. 41 lit. 3 suonda suenter la motivaziun dalla moziun ina discussiun generala.

Cusseglia: Armin Manetsch

Far ina tala investiziun per in glatsch natural che porscha in'atmosfera unica ei buca gest perschudent. Plinavon ei il consum d'energia pulit aults. Pil futur eis ei impurtont da reponderar la purschida glatsch e da perseguitar in sistem sintetic.

Gerau: Clemens Berther

Tut las installaziuns per far in bien glatsch ein dapi 27 onns avon maun, denton quellas ston vegnir mantenidas. Igl unviern vargau han ins investau els cumpressurs frs. 17'000.-. Ins sa veser quella purschida dil glatsch sco divertiment denton il marketing ei gest aschi impurtonts. La damonda ei sulettamein, lein nus quella purschida ni buc? Reducir purschidas en nossa regiun turistica ei buca gest igl endretg signal cunzun era buc enviers nos investurs.

Cussegliera: Theres Burri Gadola

Ord ils indrezs extrescha amoniac sco era glycol. Chemicalias nuscheivlas ch'ei in prighel pils conluvrers. Ina patinera cun plattas sinteticas basegna pouca energia e denter auter fuss la planisaziun da cuosts pli sempl. Igl entir indrez purschess dapli flexibilitad. Igl ei da beneventar d'encurir ina varianta per ina patinera endadens che purtass ina

plivalur pil divertiment duront temps da malaura. Igl ei ussa uras da reagir e da sustener la moziun da cussegliera Helga Probst-Linder.

Gerau: Clemens Berther

Igl amoniac sesanfla dadens e vegn survigilaus. Cheutras resulta negin prighel pils luvvers. Il glycol passa atras las lingias sut il plaz da ballapei ed ei nuot auter ch'in mettel da sferdentar. In plaz da glatsch sintetic sligia buca tut ils problems p.ex. la produenziun ed il diever da plastic.

Cussegliera: Larissa Fry Schuster

Il consum d'energia da 150'000 kWh per treis meins ei exagerau. Ina casa dad ina famiglia basegna en media rodund 4'500 kWh/onn. Sin fundament dalla midada dil clima eis ei necessari da far cheu midadas. In plaz cun plattas sinteticas vegn denton buca ad esser il futur. Igl ei pli impurtont d'anflar autras purschidas che s'accordan cun nossa natira.

Cusseglia: Armin Berther

Cun il cundrez fotovoltaic sin tetg dil Center Fontauna san ins el futur far diever dall'atgna energia. Cun tschentar ina patinera sintetica van plazzas da lavur a piarder. Il Club da curling Mustér ei buca da negligir. Igl ei in'uniun ch'exista dapi biars onns e che ha cun ils turniers da curling carmalau biars hosps en vischnaunca. La proposta dalla suprastanza communal ei perquei da sustener.

Cusseglia: Edgar Durschei

Prender ina decisiun finala senza haver fatg in'emprova cun in plaz da plattas sinteticas ei buca sempel. Igl ei necessari d'entrar en la moziun e da surdar l'incarica concreta d'installar per la sesiun d'unviern 2021/22 in plaz sintetic sper il plaz da glatsch artificial. In plaz da 200 m² cuosta rodund frs. 30'000.--. Plinavon eis ei da sclarir l'installaziun sin in plaz en halla da tennis.

Gerau: Clemens Berther

L'emprova giavischada cuosta alla vischnaunca rodund frs. 30'000.-- per 200 m². Il plaz actual mesira 1800 m². Tuttina ston las investiziuns da rodund frs. 70'000.-- succeder a temps per saver garantir la purschida glatsch la proxima stagiun d'unviern 2021/22.

Cusseglia: Mario Flepp

L'entschatta dalla sesiun beneventa il Club da curling Mustér cun il turnier "Disentiserkanne" 15-20 equipas. Pia tuts hosps che tuornan adina puspei en nossa cuntrada. Las investiziuns necessarias ein da far. Ina sligiaziun a liunga vesta ei d'anflar parallel aschia che l'emprova d'in plaz sintetic ei da beneventar.

Cusseglia: Roland Cajacob

Igl ei buca mo d'anflar sligiaziuns pil glatsch artificial, mobein era da crear dapli entradas. La survesta dallas investiziuns pils proxims treis onns ei inagada avon maun. Cun la nova cuvrida-tetg dil Center Fontauna san ins segir reducir il diever d'energia jastra. L'emprova cun in plaz sintetic duei restar minimala.

Cusseglia: Otmar Flepp

L'attractivitat d'ina patinera en la dimensiun da 1800 m² ei da mantener. Far in'emprova cun in plaz da 100-200 m² fa buc senn. Igl ei plitost d'observar meglier il temps/las temperaturas per la construcziun dil glatsch q.v.d sch'il meins november ei memia migeivels, lu eis ei da spitgar sin dis pli freids. Cheutras spargn'ins energia.

Decisiun:

Il cussegl refiera cun 4 gie, 8 na ed 1 abstenziun la proposta dalla suprastanza communal;

- a) d'incaricar la cumissiun da menaschi da far vinavon il pusseivel per in bien glatsch artificial cun risguardar ils criteris economics,**
- b) da buca acceptar la "moziun porschida glatsch" dils 13 da november 2021.**

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: L'actuara:

Giusep Lozza

Ursina Murer-Fatzer

Cussegl da vischnaunca 2021/2024
Protocol no. 5
Seduta dils 28-05-2021

4. Moziun davart segirar la via cantunala sin il tschancun "las Ruinas" (moziun M2-2017/2020)

President dil cussegl da vischnaunca: Giusep Lozza

Tenor art. 41 lit. 3 ei la moziun da motivar oralmein entras il moziunari e da risponder entras il representant dalla suprastanza communal.

Il president surdat il plaid al moziunari.

Cusseglia: Armin Manetsch

Il tschancun atras las Ruinas ei staus serraus pliras gadas muort curdada da crappa. Ins sa tschintschar da cletg ch'ei ha mai dau accidents gravionts sin quei tschancun. Igl ei nerass uras da far pressiu al Cantun. La situaziun sto vegnir meglierada ton pli spert cun sligiazions a liunga vesta. Igl ei pauc prudent d'investar onn per onn milliuns francs en l'avertura dil Pass Lucmagn sch'il traffic sa buca passar il tschancun atras las Ruinas. Buca d'emblidar ein ils affons da scola da Mumpé Medel sco era dalla vischnaunca da Medel che passan di per di quei tschancun. Nus essan responsabels era per lur segirtad.

Gerau: Wendelin Jacomet

Ufficialmein ei la via vegnida serrada naven dils 5 d'october 2020, allas 14⁴⁵ entochen ils 15 d'october 2020, allas 18⁰⁰. Dentaren han ins aviert in vial per cass d'urgenza q.v.d vehichels cun cazzola blava. Sin fundament dils schabetgs e la moziun ei deputau Clemens Berther vegnius incaricaus da purtar e surdar las damondas al Cussegl grond. Il cusseglier guvernativ Mario Cavigelli ha buca demussau gronda capientscha per dapli pretensiuns da segirar il stradun en las Ruinas. Ils presidents communal dalla Cadi han giu incaricau il president communal da Medel d'accelerar ils pass necessari per ina migliur. Cusseglia guvernativ Mario Cavigelli ei vegnius envidaus alla radunonza generala dalla Pro Lucmagn, la quala ha denton muort corona buca giu liug. Il mument ei igl uffeci da construcziun bassa ensemen cun guids da muntogna el contuorn dil Tuf vidlunder da schubergiar giadora tut quei ch'ei liber e sa curdar en via. Mardis, igl emprem da zercladur 2021 giudicheschans ils geologs dil cantun Grischun la situaziun. El decuors digl atun 2021 ei previu da cuntinuar cun las lavurs da surtrer il grep cun garter avon la gallaria Tuf. Actualmein vegn cuntinuau cun las lavurs da segirar la Val dalla Zagrendra – Val Darein.

President dil cussegl da vischnaunca: Giusep Lozza

Tenor art. 41 lit. 3 suonda suenter la motivaziun dalla moziun ina discussiun generala.

Cusseglia: Armin Manetsch

Bien engraziament per las explicaziuns detagliadas en caussa. Las damondas ein cheutras rispundidas.

Decisiun:

Il cussegl accepta unanimamein la moziun presentada.

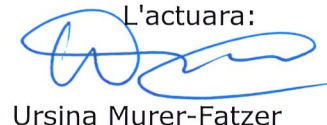
Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér

Il president:

Giusep Lozza

L'actuara:

Ursina Murer-Fatzer

Cussegl da vischnaunca 2021/2024
Protocol no. 5
Seduta dils 28-05-2021

---

5. Moziun "Avertura Val Segnas - Val Sogn Placi" (moziun M3-2017/2020)

President dil cussegl da vischnaunca: Giusep Lozza

Tenor art. 41 lit. 3 ei la moziun da motivar oralmein entras il moziunari e da risponder entras il representant dalla suprastonza communal.

Il president surdat il plaid al moziunari.

Cusseglia: Mario Flepp

La moziun ei vegnida instradada il december 2020 digl anteriur cusseglier Christian Loretz suenter il naufragi dalla votaziun communal pil credit dil project "Avertura Val Segnas – Val Sogn Placi", ch'era dil reminent ina varianta optimala. La Corporaziun d'aua Spina da Vin ha tementau e cheutras influenzau cun sias argumentaziuns ed emoziuns il suveran. L'avertura digl uaul da schurmetg el perimeter Val Segnas – Val Sogn Placi sto vegnir accelerada. Igl ei d'anflar ina nova sligiazion e quei ton pli spert. La nova varianta presentada dalla suprastonza communal vegn sustenida cumpleinamein.

Gerau: Clemens Berther

Suenter il naufragi dil project presentau ils 29 da november 2020 al suveran ei la suprastonza communal sedada giu intensivamein cun quella problematica. Igl ei vegniu instradau ina grupp da lavur alla quala han priu part; René Epp (president communal), Walter Deplazes (president cumissiu meglieraziun), Renaldo Lutz (inschignier forestal regional) ed il gerau responsabel forestalessers ed agricultura. Plinavon ei il forester communal Simon Cathomen staus a disposiziun per damondas dil fatg. In cordial engraziament als numnai per la lavur prestada. La cumissiu ha ponderau ditg da presentar al suveran l'emprema varianta che ha fatg naufragi e ch'era veramein la sligiazion optimala. Ir cun in project snegau ei ord vesta dalla cumissiu buca prudent. Ussa eis ei d'anflar sligiazions da cumpromiss. En in'emprema fasa eis ei da mantener igl existent Val Segnas e silsuenter en ina secunda part eis ei da cuntinuar directamein cun l'avertura dalla Val Sogn Placi. La part sura dalla cava dall'interpresa da baghegiar Berther ei dil reminent ina part dalla meglieraziun funsila. Pil mument han ins investau nuot. Igl ei impurtont d'anflar ina sligiazion pigl uaul che survescha sco protecziun da nies vitg, denton era per la meglieraziun, ch'ei pil mument bloccada cun la construcziun dallas vias ella Val da Segnas. Il cussegl dat oz la direcziun. Sustegn il cussegl la proposta dalla suprastonza communal, vegn la varianta elaborada en detagl per silsuenter surdar il messadi al cussegl. En quella varianta vegn la Val Clavianev buca tangada.

President dil cussegl da vischnaunca: Giusep Lozza

Tenor art. 41 lit. 3 suonda suenter la motivaziun dalla moziun ina discussiun generala.

Cusseglia: Ignaz Venzin

Co vesa ei ora cun il conflict dallas pendenzas per transports grevs dil forestalessers ni per la cultivaziun dil terren a Faltscharidas entochen Val Sogn Placi (rodund 20%)?

Inschignier forestal regional: Renaldo Lutz

Cun la preschientscha dalla grupp forestala da Mustér demuossa quella in grond interess e l'impurtonza per ina sligiazion d'ina avertura da quei territori. Pigl uffeci d'uaul era l'emprema varianta decisiva cul focus dall'avertura digl uaul Run. Per la problematica che sedat en la Val Segnas cun las mesiras supplementaras vegn en concordanza cun la meglieraziun funsila mirau per ina sligiazion efectiva e comunabla. Ord quella sligiazion

sedatten dus perimeters da project, numnadamein in el vest cun il territori dalla Val Segnas ed in egl ost cun il territori digl uaul Run. Plinavon ein las responsabladas vegnidas definidas. La part che cusseglier Ignaz Venzin ha menziunau croda en la part dalla meglieraziun funsila e lezza vegn ad anflar leu ina sligiazion. Leu ei igl interess che la pendenza pils transports grevs dalla sparta forestalessen sa vegnir sminuius, quei che vegn ad esser ia sfida.

President cumission da meglieraziun funsila: Walter Deplazes

L'avertura dallas vias forestalas han gia dalla biala entschatta enneu formau la basa per la realisaziun dall'infrastructura, vul dir dalla vias da meglieraziun. Els plans dil project d'exposiziun dalla meglieraziun havevan ins nudau entginas vias ner, las qualas fagevan buca part explicit al project dalla meglieraziun. Quei eran numnadamein las vias forestalas. La meglieraziun era da quei temps ida da quei anora, che la vischnaunca resp. il forestalessen realiseschi quellas vias a temps per che la meglieraziun funsila sappi realisar las vias che suondan allas vias forestalas p.ex. Val Segnas. Leu basegna ei l'avertura da basa per che la meglieraziun sappi realisar las vias funsilas si en la val. Ord vesta dalla meglieraziun ei il resultat dalla votaziun buca gest staus d'avantatg. Cun ina buna e stretga collaboraziun cun igl uffeci d'uaul han ins anflau ina via da cumpromiss. Quella proposta actuala ei ina varianta che procura era che la projectaziun dalla meglieraziun sa cuntinuar tenor plan da termin. La meglieraziun ei in project da 30 milliuns francs che vegnan investai els proxims 30 onns (1 milliun/onn). Per quei motiv eis ei impurtont che las vias sappien vegnir realisadas sco francadas el program da realisaziun. Las vias san buca semplamein vegnir stuschadas muort che la colligiazion da basa ei buca dada. La finamira dalla meglieraziun ei dad arver niev territori che sa vegnir cultivaus. Per vias da funs eis ei correct che las pendenzas san esser pli teissas che pil forestalessen. Transportar lenna ei empau auter che transportar fein. Senza la porschida digl uffeci d'uaul cun l'avertura da basa stuess la meglieraziun impunder dapli daners. Ins sto buca quintar pli ch'ils uffecis cantunals e federals sustegnien la fasa actuala cun in ulteriur credit supplementar. La meglieraziun da Mustér ei ina dallas grondas en Svizra. Ils 30 milliuns francs han gia stuiu vegnir parti si en duas etappas da construcziun. En num dalla cumission da meglieraziun vegn supplicau il cussegl instantamein d'acceptar quella moziun sco presentada dalla suprazion communal e d'accelerar las lavurs per che las lavurs sappien vegnir liquidadas a termin.

Cusseglier: Roland Cajacob

Co vesa ei ora cun il tschancun Val Acletta - Val Clavaniev? Sa la lenna vegnir prida ord igl uaul cun sugas ni ston ins vinavon sglar ora la lenna?

Gerau: Clemens Berther

Surdat bugen il plaid al forester communal Simon Cathomen.

Forester communal: Simon Cathomen

Cunquei ch'il tschancun Val Acletta - Val Clavaniev ei buca accessibels autruisa, sto la lenna vinavon vegnir sglada. Quei ei il cumpromiss. Ins sa buca desister dalla lavur da helicopter, schiglioc fuss l'emprema varianta che ha fatg naufragi buca stada verdeivla. Quei agir procura per cuosts supplementars sco era per canera. En la Val Clavaniev ha la meglieraziun medemamein planisau ina via enviers Crap Furu leu nua ch'in plaz d'installaziun sesanfla. La lenna vegness lu sglada entochen quei liug e buca sco entochen uss giu Clavaniev.

Cusseglier: Armin Berther

La nova varianta cuosta frs. 700'000.-- dapli. Denton tenor las explicaziuns da gerau Clemens Berther vegni quella varianta pli favoreivla. Co ei quei da capir?

Gerau: Clemens Berther

Il project presentau ei en quei senn pli pigns e cuosta buca pli 23 milliuns francs. Cun la midada da project ei il perimenter vegnius sminuius e cheutras vegnan las subvenziuns scursanidas. Il resultat final porta alla vischnaunca pli paucs daners, denton cuosta en quei senn dapli. Tier ils frs. 700'000.-- setracta ei d'ina summa da schazetg. Il surpli da cuosts ei per enconuschents cul project sa vegnir lantschus definitivamein. Quei che sa oz buca

vegnir rispundiu ei sch'ei dat en vesta d'ina reducziun dil pei da taglia in sustegn finanziel calculaus oz cun in miez milliun francs ord il padrinadi da vischnauncas.

Cusseglia: Armin Berther

Las explicaziuns davart la Corporaziun d'aua Spina da Vin ein segirefranc buca stadas positivs pigl'emprema project, denton han ins plitost il sentiment che convischinas e convischins ein buca prompts d'investar tons daners en quell'avertura. Daco mettan ins en mira da presentar al suveran in project che cuosta sut il streh dapli per la vischnaunca e porta pli pauc? Fuss ei buca pli prudent da presentar al suveran duas variantas per la secunda votaziun?

Gerau: Clemens Berther

Per l'ina va ei per l'avertura digl uaul da protecziun e per l'autra per la meglieraziun funsila ch'ei tangada cun las colligiazions da vias en la Val Segnas. Ina ni l'autra causa sto vegnir realisada. Alternativas restan il davos neginas. La finala sa ei esser ch'igl uffeci d'uaul decida da liquidar tut las lavurs da transport da lenna cun helicopter. Plinavon eis ei da mirar co ins vegn tier in credit supplementar per la meglieraziun funsila. Priu il cass che Cantun e Confederaziun sustegnan buca pli la vischnaunca, vegn l'entira causa massiv pli cara. Avon che la vischnaunca investescha ulteriurs frs. 75'000.-- per schar projectar la varianta actuala, sto la suprastanza communal a haver dil cussegl in clar signal. Pli tard sa il cussegl aunc adina decider per duas variantas per la votaziun finala all'urna.

Cusseglia: Theres Burri Gadola

Il project "Avertura Val Segnas - Val Sogn Placi" ei in grond e complex project. L'idea da vegnir aunc inagada cun l'emprema varianta dil project ei seguir buca fallida. Ton pli ston ils fatgs e mussaments per la nova varianta vegnir elaborai en detagl. La decisiun finala ei aschia ni aschia puspei tiel suveran communal. La comunicaziun enviars la populaziun ei decisiva ed impurtonta per far capir in e scadin davart la tematica e problematica da quell'avertura resp. davart la lavur forestala. Igl ei impurtont da mussar si avantatgs e disavantatgs da mintga situaziun.

Gerau: Clemens Berther

Avon la votaziun dil november all'urna ei vegniu organisau ina sera d'informaziun el Center Fontauna. Muort la situaziun da corona ei la preschientscha stada plitost mudesta.

Cusseglia: Ignaz Venzin

Il cussegl sto dar oz in clar signal anoviars e quei unanimamein. Il project centenar dalla meglieraziun ei d'immensa impurtonza e cuosta pulit. Aschia cuosta era quei project dall'avertura ina massa daners a nus. Nus stuein denton agir uss. Ils daners da subvenziun ein pil mument accessibels. Sche nus spitgein aunc ditg cul project ein quels daners da subvenziun forsa in di naven resp. van enzanua auter.

Cusseglia: Edgar Durschei

La grappa da lavur duei ponderar da presentar il project en duas etappas. Inagada etappa Run ed inagada etappa Val Segnas entochen silmeins a Peisel ed igl ulteriur pli tard. Pertgei las finanzas ein in argument decisiv co il suveran votescha il davos.

Gerau: Clemens Berther

Sche nus havein buca il perimeter, vegn il sustegn finanziel consequentamein pli pigns. Cunel – Prau Sura basegna aunc entgins onns entochen ch'ei vegn entschiet leu cun las lavurs. Il gerau surdat il plaid a Renaldo Lutz.

Inschignier forestal regional: Renaldo Lutz

Vegn il perimeter reducius sin il territori Val da Cuoz, contonscha tal dil reminent negin uaul da schurmetg e la consequenza ei che las contribuzions vegnan reducidas considerablamein. Il project presentau ei analog a tal dalla meglieraziun e muossa l'entira avertura a liunga vesta. La cumissiun preparatoria preveda d'etappar las lavurs tenor prioritad.

Decisiun:

***Il cussegl accepta unanimamein la moziun presentada cun surdar la
corrispudenta incarica per accelerar la lavur.***

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér

Il president:

L'actuara:

Giusep Lozza

Ursina Murer-Fatzer

Cussegl da vischnaunca 2021/2024
Protocol no. 5
Seduta dils 28-05-2021

---

6. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

Igl ei vegniu inoltrau neginas damondas a scret.

Damondas che san vegnir rispundidas a moda sempl.

Cusseglia: Armin Berther

Il davos venderdis ha il cussegl communal Tujetsch e Mustér giu liug. Sin fundament dallas discussiuns occurridas en connex cun la taxa da hosps, ha il president communal Martin Cavegn schau sentir d'analisar la summa dalla taxa da hosps e tgei cumpart ch'ils indigens contribueschan a quella summa totala da taxas. Preveda il president communal René Epp era da far ina tala analisa?

President communal: René Epp

L'analisa che vegn buca ad esser aschi sempl, vegn fatga dad omisduas partidas. Igl ei buca aunc clar sche las cefras stattan a disposiziun per quei intent. Ina risposta concreta suonda a temps.

Cusseglia: Edgar Durschei

Co vesa ei ora cun in representant ord la suprastanza communal da Mustér en il cussegl d'administraziun dallas Penticularas Mustér? Fin uss ei igl anteriur president communal Francestg Cajacob presentaus el cussegl d'administraziun dallas Penticularas.

President communal: René Epp

Francestg Cajacob appartegn al cussegl d'administraziun dallas Penticularas Mustér sco persuna privata e buc sco representant dalla vischnaunca. La suprastanza communal ha decidiu da proponer il plidader alla proxima radunonza generala dallas Penticularas Mustér. Ils responsabels dallas Penticularas Mustér han gia acceptau la proposta. L'elecziun succeda alla proxima radunonza generala.

Communicaziuns

President communal: René Epp

Proxim cussegl ha liug ils 20 d'uost 2021. Cheutras croda il cussegl dil zercladur 2021.

Presentaziun dalla carta d'indigens 2021 che sa vegnir retratga tier l'administraziun communal naven da mardis, igl εμπrem da zercladur 2021.

Gerau: Clemens Berther

La suprastanza communal ha eligiu sco novs bostgers Marc Deplazes ed Angelo Vincenz. Els entran en uffeci cugl εμπrem d'uost 2021.

Geraua: Iris Lombris

SanaSurselva: Igl ei vegniu informau davart la sanaziun parziala dil Spital regional Glion. Il project s'entarda. Igl ei previu da sanar en in'emprega etappa l'emprega alzada cun las salas d'operaziun, cass d'urgenza, staziun ambulanta ed igl IMC. Plinavon sto il spital vegnir sanaus encunter tiaratriembel, quei che augmenta ils cuosts considerablamein. Silsunter suonda la sanaziun dalla garascha sutterrana e quella dall'entrada principala. Igl entir project vegn presentaus la fin 2022. Silsunter suonda la damonda da sustegn tier las vischnauncas. Avon biebein in onn plidavan ins da cuosts da renovaziun da 42 milliuns francs. Per nossa vischnaunca muntass quei ina contribuziun da varga in milliun francs. El

plan da finanzas 2023/2024 han ins previu fin uss frs. 600'000.--. Davart il project da sanaziun han las vischnauncas da decider all'urna.

Ils 31 da matg 2021 terminescha Diego Deplazes sia lavur sco meinafatschenta dil Center da sanadad Puntreis per entscheiver sia nova piazza sco secretari general dalla Ligia Romontscha. En num dalla vischnaunca da Mustér admettein nus a Diego nies cordial engraziament per siu engaschi en favur da nossas senioras e da nos seniors sco era da noss'instituziun. Nus giavischein ad el tut bien per sia nova incarica.

Proxima jamna colureschan entginas classas dalla scola Mustér plazs publics e vias cun smileys. Cun quell'acziun lessen ins legrar convischinas e convischins e promover il contact persunal che ha muncau duront quei liung temps da corona.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér

Il president:

L'actuara:

Giusep Lozza

Ursina Murer-Fatzer

Disentis/Mustér, ils 31 da matg 2021